หัวใจหลักของวิทยากร (Heart of Trainer)

นำเสนอเมื่อ : 19 พ.ค. 2552

หัวใจหลักของวิทยากร (Heart of Trainer)

หัวใจหลักของวิทยากร (Heart of Trainer)

กอนอื่นกระผมตองขอขอบพระคุณคุณพัฒนะ มรกตสินธุ์ ผู้ที่สร้างสรรค์บทความดี ดี แบบนี้ขึ้นมา ในวันนี้ผมจึงขอนำบทความนี้มาลงใน blog
เพื่อเป็นการกระจายความรูแกผูอานทุกทานครับ.....
ปัจจุบันในแตละองคกรเริ่มให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากรมากขึ้นตามลำดับ...ผู้ที่จะมาเป็นวิทยากรก็เริ่มมีมากขึ้นเป็นเงาตามตัว

แต่จะมีคุณภาพมากน้อยหรือไม่นั้น...
ตางก็ขึ้นอยูกับความรับผิดชอบของตัววิทยากรเอง

ความรับผิดชอบในที่นี้ผมหมายถึง...

ความรับผิดชอบต่อเนื้อหาความรู้ ที่ถูกต้องชัดเจนและต้องรู้จริง

หมดสมัยแล้วครับ!!...กับวิทยากรที่พูดได้ทุกเรื่อง...

นอกเสียจากว่าวิทยากรท่านนั้นจะเป็นที่ต้องการและมีการเรียกร้อง

อยากฟังการบรรยายกันเอง...นั่นก็ถือเป็นเรื่องหนึ่ง...

จากประสบการณ์ที่ต้องเป็นวิทยากรเอง...
และการรับฟังการบรรยายจากทานอื่นๆ

ทำให้ผมได้แนวคิดกับวิทยากรในปัจจุบันว่าควรจะเป็นเช่นไร

คุณสมบัติของวิทยากรในปัจจุบันควรจะต้องเป็นดังนี้

1. **รู้จริงในเนื้อหา**
วิทยากรตองมีความเชี่ยวชาญหรือศึกษาค้นคว้าในสาขาวิชา และความรู้ที่ตนเองจะบรรยายได้ถูกต้องชัดเจน ต้องรู้กว้าง รู้ลึกซึ้ง โดยเฉพาะหากมีประสบการณ์ตรงที่จะนำมาเล่าสู่กันฟัง
ก็จะเป็นสิ่งที่ดี จะทำให้ผูเขาอบรมมองเห็นภาพของเรื่องที่บรรยายชัดเจน จะเป็นสิ่งที่นาสนใจอยางยิ่งหากเรานำยกเอาเหตุการณจากขาวในปัจจุบันมาเป็นตัวอยางประกอบการบรรยายนั้นๆ
ตัววิทยากรเองตองทำความเขาใจกับเนื้อหามากอนเป็นอยางดี ตองพยายามให้เนื้อหานั้นๆ แตกฉานในความรูสึก เรียกได้วา...สามารถจับทุกๆ ประเด็นในเนื้อหานั้นมาโยงใยให้ตอเนื่อง
สิ่งสำคัญคือหากมีทฤษฎีใดๆ ที่หยิบยกมา ควรจะกลาวอางถึงที่มาดวย...เพื่อเป็นการให้เกียรติผู้ที่เป็นเจาของตัวจริง

3. **รู้วิชาการถ่ายทอด**
การถายทอดความรูนั้นถือเป็นหัวใจหลักของเนื้อหาที่จะบรรยายครับ เพราะหากผู้เข้ารับการอบรมไม่เข้าใจ ก็จะทำให้การอบรมนั้นๆ น่าเบื่อหรือไม่สามารถนำไปใช้งานได้จริง
ควรอยางยิ่งที่วิทยากรตองถายทอดความรูจากตัวตน (Tacit Knowledge) ไปยังผูฟังดวยภาษางายๆ เขาใจได้เหมือนๆ กัน หลีกเลี่ยงภาษาวิชาการ คำศัพท์เฉพาะ (Technical Term)
หรือแมกระทั่งภาษาอังกฤษ เพื่อที่จะแสดงวาเราเป็นผูเชี่ยวชาญ (Professional) เพราะผูฟังอาจจะไม่เขาใจในเรื่องที่เราจะนำเสนอ วิทยากรโดยสวนใหญชอบใช้ศัพท์ทางเทคนิควิชา
ในการบรรยาย เพราะอาจจะเห็นวาดูมีมนตขลังดี (มนตขังความรูใหอยูกับตัวเองมากกวา) แตผลปรากฏวาผูฟัง เผาอบรมไม่เขาใจความหมาย แลวก็จะเกิดการตอตาน
ไม่สนใจฟังและละเลยเนื้อหา รอคอยเวลาจบการบรรยาย หากจำเป็นที่จำตองใช้จริงๆ ควรแปลดวยวาสิ่งที่เราพูดหมายความวาอะไร?
การบรรยายก็ควรจะมีหนัก เบา เขมขน แตกตางกันออกไปบาง โดยเฉพาะอารมณขัน จำเป็นที่จะตองสอดแทรกเป็นชวงๆ ตามความเหมาะสม

4. **รู้ต่อยอดความแปลกใหม่**
ปัจจุบันเทคโนโลยีเขามามีบทบาทเป็นอยางมากกับการดำเนินชีวิต หมดสมัยแล้วครับ...กับแผ่นใส,เครื่อง Over Head หรือที่เรียกภาษาไทยว่า เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะไร้มารยาท
และคอมพิวเตอร เป็นสิ่งที่มีประโยชนในการบรรยายเป็นอยางมาก
ถาเป็นไปได้วิทยากรอาจจำเป็นที่จะตองเลือกซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์ Notebook มาไว้ประจำตัว เพราะเรามีลูกเล่นมากมายที่จะนำมาใช้ประกอบในการบรรยาย หากมีเพียง Thumb Drive หรือ
Handy Drive เพื่อไปใช้กับคอมพิวเตอรเครื่องอื่นๆ เกรงวาอาจจะขลุกขลักได เผลอๆ ติดไวรัสมาดวยแลวจะแกกันลำบาก และแผน Slide ของเรา เราก็ควรจะทำเอง
เพื่อที่จะได้ทราบวาเราจะพูดอะไร?
โปรแกรมพื้นฐานที่ตองเรียนรูได้แก Microsoft Word, Microsoft Power Point โดยเฉพาะ Power Point ถือเป็นเครื่องมือหากินของวิทยากร เพราะสามารถใช้งานได้ยอดเยี่ยมกวาแผ่นใส
แถมยังมีลูกเล่นให้เลือกใช้อยางมากมาย แตก็อยามากเกินไป จนกลายเป็นพวกมือใหมหัดใช้คอมนะครับ...
พยายามคนหาสื่อเชน โฆษณา แผนพับ หรือการเรียนรูในแบบที่แตกตาง เรียกวาการสรรค์สร้างนวัตกรรมใหมๆ ที่แปลกแหวกแนวจากการบรรยายโดยทั่วไป
ผูฟังหรือผูเขาอบรมสวนใหญคิดวาการเขาอบรมตองนั่งภายในหองสี่เหลี่ยม จึงเกิดอาการทอแทและเบื่อหนายกับการบรรยาย
ลองปรับเปลี่ยนบรรยากาศจากความเครียด ความกดดันเหลานั้น ให้เกิดภาพที่แตกตางกันออกไป เชน บรรยายในหองที่ไม่มีเก้าอี้ อาจจะเป็นการนั่งกับพื้น
เป็นการพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรูระหวางกัน การนำปัญหามาคุยกับและระดมสมอง (Brainstorm) เพื่อให้แตละคนคิดหาวิธีการเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจริง
บรรยายไป ก็กินขนมขบเคี้ยวกันไปได้ ไม่ตองขึงเรียสกับเรื่องที่บรรยายจนเกินไปนัก...
เพราะปัจจุบันผูเขาอบรมตองการความแปลกใหมมาเติมพลังชีวิต มัวแตทำแบบเดิม บรรยายแบบเดิมๆ ไม่ทันกินหรอกครับ...ต้องเน้นความแปลกและแตกต่าง เพื่อให้ผู้เข้าอบรมรู้สึกว่า
นี่ไม่ใช่การอบรม แตเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรูกัน

5. **รู้ใส่ใจในผู้ฟัง**
วิทยากรไม่ใช่สักแตว่าพูดๆๆ เท่านั้นนะครับ ต้องรู้จักว่าผู้ที่เข้ามารับการฟังบรรยายนั้นเป็นกลุ่มคนแบบไหน? อาชีพอะไร? เรียกง่ายๆ ว่าต้องวิเคราะห์ผู้ฟังให้ชัดเจน
กลุมคนแบบไหนที่มาเขาฟังการบรรยายมากที่สุด เพื่อที่จะได้ใช้ภาษาและการสื่อความหมายได้ถูกตองเขาใจงาย
ตองหมั่นสังเกตวาผูเขารับการอบรมเริ่มเบื่อหนายหรือยัง พยายามให้ผูเขาอบรมเกิดความรูสึกวา วิทยากรให้ความสำคัญ สนใจและเป็นห่วง หมั่นถาม หมั่นกระตุ้นให้เกิดแนวร่วม
เพื่อชวยสรางบรรยากาศในการบรรยาย เพราะบางครั้งผูเขาอบรมนั่นแหละครับ...เนนวาประเภทหัวโจกของกลุม...ที่จะเป็นตัวกระตุนให้เพื่อนๆ เกิดอารมณรวมคลอยตามที่เราบรรยาย
ทำให้การบรรยายในครั้งนั้นประสบความสำเร็จเกินคาดคิดก็เป็นได...

6. **รู้ยับยั้งกิริยา**
กิริยาอาการของวิทยากรก็เป็นเรื่องสำคัญที่ละเลยไม่ได้ โดยเฉพาะเรื่องของบุคลิกการแต่งกาย ตั้งแต่ศีรษะจรดเท้า ต้องสุภาพ ให้เกียรติผู้ฟัง งดหรือละเว้น การแตงกายที่สบายเกินไป
นอกเสียจากวา เนื้อหาของการบรรยายที่วิทยากรจะถายทอดตองการให้มีความเป็นกันเอง แตก็ตองระมัดระวังตลอดเวลาครับ อยาให้ดูลำลองจนกลายเป็นอยูกึ่งบาน...
ภาษาพูดหรือเรืองแนวทะลึ่งก็จำเป็นที่จะตองคัดเลือก อยาให้โจงครึ่ม หรือนาเกลียด เพราะจะทำให้วิทยากรถูกมองในแงลบ ผูเขาอบรมมีความเชื่อมั่นศรัทธาน้อยลง
การเรียกชื่อผูเขาอบรม หรือการเชื้อเชิญให้ตอบคำถามควรใช้การผายมือเชิญอยางสุภาพ ไม่ใช้การชี้นิ้ว เพราะจะเหมือนกับการสั่ง อยาลืมวาเรากำลังขอรองให้เขาปฏิบัติตามเรา
หรือเราเป็นผูชี้แจง ไม่ใช้การบังคับขมขูหรือกดดันผูเขาอบรม

7. **รู้เวลาจบบรรยาย**
วิทยากรบางทานใช้อารมณ์มากเกินไปหน่อย จนลืมเวลาจบการบรรยาย หรือประเภทที่สรุปแล้ว สรุปอีก แต่ก็ไม่จบซะที
บางครั้งเนื้อหาที่เตรียมไวมีมาก ก็พูดเกริ่นเสียยืดยาว ทั้งๆ ที่ไม่เกี่ยวกับเรื่องที่จะพูดเท่าที่ควร พอได้เวลาพูดเข้าเนื้อเรื่อง เวลาก็อาจจะล่วงเลยมาเป็นครึ่งชั่วโมง
ดังนั้นไอที่เตรียมมาก็ตองสปีดคันเร่ง จนผูเขาอบรมฟังไม่ทัน
วิทยากรตองหมั่นตรวจสอบเวลาให้พอดีกับเรื่องที่พูด โดยสวนใหญห้องที่จัดการฟังบรรยายมักจะมีนาฬิกาติดไว้ฝั่งตรงข้ามกับผู้บรรยายหรือฝาผนังห้องด้านใดด้านหนึ่ง
ซึ่งวิทยากรตองหมั่นสังเกตให้แนนอนกอนวานาฬิกาอยูที่ไหน? จะได้ไม่ตองกมมองนาฬิกาขอมือให้เสียบุคลิก และจะกลับกลายเป็นผลเสีย ผูเขาอบรมก็จะเหลือบมองตาม
ทำให้การจดจอกับเรื่องที่บรรยายขาดชวงทันที

มี Case Study อยู่ Case หนึ่ง ท่านจะเคร่งเครียดการตรงต่อเวลาเป็นอย่างมาก ท่านที่จะต่อว่าเสมอ เมื่อพิธีกรหรือผู้บรรยายท่านอื่นๆ ล่วงล้ำก้ำเกินเวลาของท่าน
หรือบางครั้งทานก็เนนย้ำวา ตรงเขาตรงเวลาเปะๆ
พอเวลาที่เราให้ทานตรงตามที่ตองการ ทานก็ไม่รักษาเวลาในการจบเนื้อหาของท่าน กลับพูดยืดยาวต่อเนื่อง พร้อมทั้งมีการเหน็บว่า...
“เนื้อหาที่ผมตองพูด เวลาแคชั่วโมงเดียวไม่พอหรอก!!”
ก็แลวทำไมทานไม่ตัดทอนตอนเกริ่นนำออกให้มากๆ ก็มิทราบได้ อรัมภบทเป็นนานสองนาน แล้วก็ไปเบียดเบียนเวลาของผู้บรรยายท่านอื่น
ที่เวลาในการบรรยายนอยกวาทานมาก ไม่ถึงครึ่งชั่วโมงดวยซ้ำไป...
แบบนี้เรียกวา ไม่รูเวลาจบบรรยายอยางแทจริง...อยางนี้ก็ไม่ได้นะครับ เพราะธรรมชาติของคนไทยแล้ว...
เวลามา มาสายได้...แตเวลาจบตองตรงเวลา มิเชนนั้นอารมณจะเสีย...

ทั้งหมดเป็นแนวทางคราวๆ สำหรับผู้ที่กำลังจะเป็นวิทยากรมือใหม่ หรือวิทยากรมืออาชีพ ที่บางครั้งก็อาจจะลืมสิ่งเบื้องต้นเหล่านี้ไป...
รูจริงในเนื้อหา รูวิชาการถายทอด
รูตอยอดความแปลกใหม รูใส่ใจในผู้ฟัง
รูยับยั้งกิริยา รูเวลาจบบรรยาย

เหล่านี้คือหัวใจของวิทยากร ความสำคัญที่ต้องตระหนักโดยตลอดเวลาครับ...

ที่มาจากบทความเรื่อง "หัวใจหลักของวิทยากร (Heart of Trainer)" โดย คุณพัฒนะ มรกตสินธุ์ www.oknation.net/blog/pattman

Posted by : Ajarn Boo RAC

เวลา : 15:36